

Paksi Endre Lehel A FEKETE BÁRÁNYOK PÁSZTORA

Király Tamás halott

(1952. szeptember 13. - 2013. április 7.)

... és a nyáj szét is széledt, önmaga káosza kerítette újra hatalmába, ami eleve beüzte e furcsa pásztor szárnyai alá... és nem, csak... ismét ránk hárul, inentől rajtunk múlik, hogy... Mi a jelentősége egy divatpápának? Valószínűleg valamelyik kánonba be fog vonulni valamelyik vetülete, innovatív munkásságának utánozott részeit az utánzatokból visszakövetkeztetvén eredetiségként újráfőlismerve. A *delejdívat* (a 2003-as *Hypnotic Fashion* nyomán), mint művészetének nyilvános produktuma, kerülhet a képzőművészet, a színház, a design és a divat elemző jellegű, szakmai összefoglalóiba – a recepteskönyvekbe – egyaránt, és ha ez a munka létrejön, igen sokaknak fog adni bátorságot, hogy: igen, lehet még ezt is. ...de mindez csak a szakterületekre lebontott – és hasznos – innováció-információ lesz, és az elhunyt *sóvárgása* elkopik így mögüle... a produktumot megmagyarázhatatlanul összetartó láthatatlan csontvázza lesz... noha annak köszönhetőnk mindent... számomra legalábbis ugyanazon örök és megoldhatatlan emberi drámába merültünk nyakig egy delejdívaton, mint egy *Can-panoptikumban* (gyakrabban: *Dzsán-panoptikum*) – azaz bármelyik El Kazovszkij-képen (jé, fekete-fehér-vörös, vágott stílus, betekert, becsavart figurák!) – a sóvárgásba... ami végső soron a test misztériuma... a húsé, amit a *nem-hús* jár át, és evvel találkozáva időt és ént félresöpörő csodálatot vált ki, és olyannyira ellentmond a biológiának, hogy valószínűleg ez különböztet meg bennünket az állatok világától... Igaz; nem szabad csak a személyiségével, annak titokzatoságával és legendájával magyarázni a produktumot.

A produktum önmagában megáll, ha idejében földolgozzuk, de nem most; engem éppen az érdekel, mit adott. ...futott bele embertársainkba, akiket könnyű lenne bárányozás helyett annyival elintézni, hogy személyiségek voltak a tömegből kilógva, amivel nem mondunk semmit... nem is vadászta őket, és nem is bevonzotta, hanem *elfogadta*, hogy találkozni adatott... ebből aztán – akármekkora ürrel érkezett az illető, szívesen föladta ezt a részvételt... ami persze a professzionalizálódás, a kilencvenes évektől, a nagyobb és intézményi bemutatókra beérés elérésekor szerencsés módon megmerevedett... szerencsétlenül... az amatőr non-profit nincs pénzem hangulat biztosította, hogy tényleg furcsák és szokatlanok: érdekes maradjon az emberanyag... az újrétől, káoszától mindig lesz, aki úzve van... tengerek... a pápa-pásztor mindent kért, és mindent adott... nagyon megrémültem... fogadok, hogy a választópolgárok 93 százaléka, ha meglátta, azt mondta volna, hogy noscsak, itt magához a patás ördöghöz van szerencsém, nem is tudtam, hogy magyar... az asztalától rémültem meg, a kidomborodó fekete bőrön randizó bronzrovarokon: legyeken... s milyen sok összajú volt – mármint a delejdívatokon: hernyók, bogarak: „a hölgy egy kissé bogaras”... nem volt egy formákat a tartalmuk megidézésének kedvéért újráfőlhasználó világ – *új világ* volt, az alapelemekből fölépítve, *értett* konstruktivizmus – noha a Pevsner-fivérek rejtett igazságokat, a világ rendezőelvéit nyilvánvalóvá tenni szándékozó művészetfölfogásával szemben nem vagyok meggyőzve arról, hogy csak a világról beszélt, hiszen a sóvárgás is... a *nem-világ* bizony ott lebegett végig, nem is hagyta, hogy a képletét megnézzem, a felesége is asztrológus volt... aztán csak megszereztem... vagy a családja fotóján, ahol az asszony és a gyermek mellől az ovális keretből odarajzolja hogy kilóg a lóláb... *de konstrukció* volt, ez nem vitás, az említett párhuzamban El Kazovszkijjal, Bachmann Gábor építészetével is nyilvánvaló az együttregzés. Mindez a nyelv szintjére is lehatolt, jusson eszünkbe a sok szöveg-ruha, vagy e konstruktív-dekonstruktív gondolkodást éteri tisztaságában kinyilvánító, totálisan avantgárd divatszöveg-sorozat, amelyet nemrégiben publikált a tranzitblogon.

Tehát mi mindent is adott? Nagyjából azt, ami a Baltazár színházban a testes Down-kóros lány arcára kiül, amint a kifutón kifut, megmutatja a ruháját, és rivalganak... és végtelenül boldog; látta, hogy ezt hogy csinálják, és most ő fürdik mindebben... boldogságának nem tudsz ellenállni, és rád is tovább sugárzik nézőként... de ez csak a kísérleti, éppen ezért nagyon torz – mert őszinte – eset, ami rávilágít, hogy mire föl is ez az egész... hiszen amikor a gyönyörű test kimozgása és épp el nem fedése során a ruha az, amire célzottan a tekintet botlása van tervezve és a modell számára tökéletes alibit nyújt ahhoz, hogy lehessen feszitelenül ő: „amikor már kerültek föl a ruhák, akkor már teljesen eufórikus állapotba kerültünk”... ma a kortárs művészet legmenőbb fősodra utazik ebben, az emberekkel dolgozó kortárs művészet (egészen más, és hajmeresztően szánalmas indokból – azt képzeled jópár savas bélyeg után, hogy ő földönkívüli, és tanulmányozni jött az embereket – Jeremy Deller, az idei Velencei Biennále angol pavilonjának kiállítója, ezúton gratulálunk), ahol nincs szerző, csak a szituációért felelős művész, és a résztvevő, aki végső soron a művet megalkotja – nem legyártja... ebből sosem engedett, ezen a ponton nem lett belőle ruhagyártó és boltos stb., amit oly büszkén hangoztatott is, azonban tényleg, ahogyan a sóvárgás egyre elmélyültebb lett, az üzlet pedig egyáltalán nem üzlet lett, hanem a közeg fönntartása, ebbe már olyan varangyos békák is besétáltak csókért, hogy... mert nincs olyan, hogy valakit elutasítás, az az egyetlen egy bűn... és csodálad a létét, mert léte csodálatos... és ismét megmászhatatlan falba ütközöl: ez egy másik test, és ez nagyon szokatlan, természetellenes, hogy ő nem én, és viszont, mi folyik itt, mi ez az átverés? Marad a sóvárgás – vagyis hogy *legyünk gyönyörűek; örökké.*

(Köszönettel Turcsány Villőnek, Ungár Ágnesnek, Beöthy Balázsnak, Kecskés Péternek, Kovács Dávidnak)

Parallel - Kortárs Művészeti Magazin
2013 N° 27

Leszták Tibor (1955 - 2008)

Kiadó: MU Színház Egyesület

Felelős kiadó: Erős Balázs

Szerzők: Fuchs Lívia, Gajdó Tamás, Hézsö István, Králl Csaba, Matisz László, Paksi Endre Lehel

Főszerkesztő: Halász Tamás

Szerkesztő: Varga Andrea

Fotók: Hamarits Zsolt (címlap, Lantos Zoltán portré), Ágoston András (Maguy Marin), Korniss Péter (Vörös zsoldár), Szilágyi Lenke (Király Tamás)

A címlapon Vadas Zsófia Tamara látható

Arculat, nyomdai előkészítés, retus: Babarcsi Dalma

Nyomda: Bétaprint

Időszakos kiadvány

OKM lapnyilvántartási szám: 2.9./1437-1/2006.

Megjelenik: 500 példányban

Fotóink, írásaink és grafikáink önálló szerzői jogi védelem alatt állnak.

Engedély nélküli másolásuk, felhasználásuk és utánzásuk jogszabályba ütközik és büntetőjogi felelősséggel jár.

A Parallel megjelenését támogatta: Nemzeti Kulturális Alap Folyóirat-kiadás Kollégiuma

Köszönet az archív fotókért (5, 7-8, 14, 18-19, 27, 33. oldal) az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézetnek.

Külön köszönet a segítségért Laborczy Editnek

A Parallel előző számai olvashatók a www.mu.hu weboldalon

MU Színház
1117 Budapest
Kőrösy J. utca 17.
Telefon: 209 4014, 209 4015
szinhaz@mu.hu, www.mu.hu